

Jiří Řezník

EKONOMICKÁ ANALÝZA PŘÍLEŽITOSTÍ: ČASOVÝ A PROSTOROVÝ ASPEKT.

Ostrava, Montanex 1997.

V Ostravském nakladatelství Montanex vyšla v roce 1997 ve srovnání s jinými ekonomickými tituly nevelká kniha, která však obsahuje bohatý zdroj málo obvyklých pohledů na ekonomickou aktivitu a řadu netradičních přístupů. Čtenář, který je v zajetí výkladu ekonomie v tradičním pojetí (rozdělení na mikroekonomii, makroekonomii a další ekonomické disciplíny) zde najde jednak osobitě spojování ekonomických jevů a jednak důraz na dva aspekty, které klasická ekonomie ani ve svém moderním pojetí příliš neanalyzuje. Jde o prostorový a časový aspekt ekonomických procesů. V tradiční ekonomii se zejména v posledních desetiletích objevují snahy o postížení ekonomických jevů v jejich časové proměnlivosti a o jejich zasazení do prostorových vazeb, ale stále přetrvává velká neochota jít ve výkladu ekonomie za hranice tradičních modelů.

Kniha Jiřího Řezníka: Ekonomická analýza příležitosti: časový a prostorový aspekt je inspirující nejen v tom, že se snaží jít za hranice tradičních ekonomických modelů, ale i v tom, jak k řešení nastolených otázek přistupuje.

Kniha se skládá ze 7 kapitol. Úvodní kapitola uvádí základní předpoklady a teoretická východiska a už zde autor velmi zřetelně aplikuje interdisciplinární přístup i určitý filozofický nadhled. Druhá kapitola řeší otázky regionální dimenze tržního mechanismu. Autor vychází při analýze

fungování tržního mechanismu z modelu dokonalé konkurence, ale podrobuje kritice předpoklad dokonalé mobility zdrojů. Právě regionální vymezení prostoru pro fungování trhu bezprostředně souvisí se zdrojovou imobilitou a právě tato zdrojová imobilita vede podle autora k utváření základních ekonomických struktur.

Třetí kapitola nazvaná Statky a zdroje zkoumá užitnou hodnotu statků opět při zohlednění časové a prostorové stránky pohledu. Směřuje k tomu, že mírou užitných hodnot se stává společenský čas. Ve čtvrté kapitole s názvem Trhy se autor zabývá zejména otázkou efektivnosti, a to nikoli v tradiční podobě vztahu vstupy - výstupy, ale z hlediska příležitostí, tj. schopnosti věcí a systémů přeměňovat se ve vyšší věci a systémy. Rozhodování subjektů pak vychází z takto pojatého kritéria efektivnosti.

Pátá kapitola s názvem Rezervy ukazuje autorovo pojetí tržních selhání a šestá kapitola (Produkce) pak přináší svébytný pohled na výrobní zdroje a tomu odpovídající pojetí produkční funkce. Závěr práce shrnuje dosažené poznatky, dochází k tomu, že v důsledku existence tržních selhání mohou modely dokonalé konkurence fungovat pouze na úrovni ekonomiky jako celku, nikoliv v každém jednotlivém případě. Na této úrovni se podle autora mohou případy tržních selhání eliminovat nebo naopak kumulovat

až směrem ke kolapsu trhu. Zároveň autor přináší určitá východiska pro řešení.

Knihy zaujme svým poměrně originálním přístupem k řešení otázek ekonomie, nemá učebnicový rozměr ani není vyčerpávající ve svém záběru. Přináší i myšlenky, s nimiž lze nesouhlasit nebo spíše

polemizovat (např. určité ztotožnění omezené mobility a vzácnosti zdrojů na s. 7, apod.), ale zřejmě právě proto je inspirující a může sloužit jako základ pro tvůrčí diskuse, kterých je všem vědním disciplinám tolik zapotřebí.

O. Březinová

Miroslav Synek a kol.

PODNIKOVÁ EKONOMIKA

Ydavateltví C. H. Beck, Praha 1999

TINLIB

V edici Beckovy ekonomické učebnice vychází publikace Podniková ekonomika od kolektivu autorů v čele s profesorem Synkem, který působí na katedře podnikové ekonomiky fakulty podnikohospodářské Vysoké školy ekonomické v Praze. Publikace reaguje na aktuální problémy spjaté s podnikem jako takovým. Zabývá se vymezením podniku, jeho cíli a funkcemi a toto vymezení je dále rozšířeno o pohled na okolí, které podnik jako celek ovlivňuje. Do popředí zájmu se dále dostává nejen problematika nákladů a nákladových kalkulací, ale i problematika hodnoty podniku, tedy oceňování, jehož nové trendy jsou v publikaci zahrnuté.

Velmi pozitivně lze hodnotit i pohled na životní cyklus podniku v intencích právní úpravy a srovnání se směrnicemi Evropské unie. Část knihy obsahující pohled na majetkovou a kapitálovou strukturu doplněná příslušnými účetními výkazy včetně výkazu o cash flow je dobře přepracovanou částí z předchozí učebnice stejného kolektivu, která vyšla pod názvem Nauka o podniku. Tradičně nej-

sou opominuty ani jednotlivé činnosti podniku, včetně například oblasti nákupní činnosti, odbytu a marketingu, personálních prací a finanční a investiční stránky podniku.

V současné době je nezbytné zvýšit odbornou úroveň ve vazbě na nové podmínky a zkvalitnit tak podnikové řízení a to ve všech oblastech. Proto publikace není úzce zaměřena jen na charakteristiky průmyslových podniků, ale zahrnuje i pohled na banky jako podniky a aktuálně jsou zařazeny charakteristiky podniků infrastruktury. Rozlišeny jsou i charakteristiky malých, středních a drobných podniků spolu s právní úpravou jednotlivých druhů podnikání. Významným trendem dneška je globalizace, takže zájemci se v této knize mohou dozvědět informace o podnikání prostřednictvím společných podniků.

Podnikání ve zdravotnictví zařazené jako samostatná část napovídá, že autoři si jsou vědomi zájmu o tuto problematiku. Je tu zařazena jak charakteristika tohoto typu podnikání, tak i právní úprava